

At varðveita friðin er høvuðsspurningurin

Á almenna fundinum, sum javnaðarflokkurin skipaði fyri í Norðurlandahúsinum tann 17. apríl, talaði Atli Dam um Føroyar í norðurlenskum samanhangi.

Hann nam við ymisk samstarvsøki innan umhvørvismál, mentamál og um búskaparmál. Serligan dent legði lögmaður á friðarspurningin.

Vit prenta her brot úr røðu lögmanns.

Norðurlensk góðsemja

Vit kunnu øll vera samd um, at spurningurin um at varðveita friðin og ta góðsemja, sum nú í skjótt tveir hundrað ár hevur valdað millum Norðurlond er ein høvuðsspurningur.

Tað hevur leingi verið semja um, at Norðurlond eftir fyrsta heimsbardaga vóru eitt sokallað lágspenningsøki. Hesi lond, sum vit feroingar rokna okkum til vóru ikki at sammeta við eitt nú Miðeystur, Landsynningsasia og Miðamerika.

Men tey seinnu árin er stóðan so við og við broytt og á altjóða stigi er eitt vaksandi orðaskifti um, at spenningurin er so spakuliga við at vaksa í Norðurlondum. Hetta hevur sjálvsagt einki at

gera við viðurskiptini Norðurlanda millum — heldur hevur hetta nakað at gera við viðurskipti uttan fyri Norðurlond. Hetta hevur nakað at gera við viðurskiptini millum stórveldini og millum báðar teir stóru hernaðarblokkarnar. Eitt úrslitið av hesum viðurskiptum er sum kunnugt ein stóðugt vaksandi vápnakapddubbing bæði við kjarnorkuvápnunum og sokallaðum konventionellum vápnunum.

Tað er fyrst og fremst henda ótálmaða kappdubbing og tann krigsvandi, sum stendst av henni, ið hevur ført til eitt breitt og stóðugt vaksandi ynski millum norðbúgvum um, at okkurt munagott eigur at verða gjørt fyri at minka um spenningin sum heild og fyri at forða at Norðurlond gerast eitt hernaðar-

Vit áttu enn einaferð at vist umheiminum, at Norðurlond eru nakað fyri seg, at tey eru før fyri at fáa enn eitt gott og itøkiligt úrslit burtur úr teirra politiska og teirra felags mentunarliga og søguliga stóði, segði Atli Dam í Norðurlandahúsinum.

Atli Dam, formaður javnaðarflokksins: — Ein zona ella eitt kjarnorkuvápnafritt umveldi kann sjálvsagt ikki verja okkum 100% móti kjarnorkuvápnunum í einum kjarnorkubardaga millum stórveldini. Men zonan kann avmarka tær verstu fylgjurnar.

»Fyri okkum hevur tað størsta áhuga, hvør tað ber til at tynna tær NATO og Warszawa flotadeildir, sum her fyri norðan økjast í hvørjum og sum ikki bert eru ein vandi í krigstíð, men so sanniliga eisini í friðartíð. Eg hugsi her um tann umhvørvisliga vandan av hesum herflotum. Tað er ikki torført at ímynda sær umhvørvisligu fylgjurnar, um ein kjarnorkurikin og kjarnorkuvápnadur kavbátur skuldi gingið burtur um okkara leiðir!

Vit hava tí øll fólk í Norðurlondumuttan mun til politiskan lit áhuga í einum kjarnorkuvápnafrium umveldi í Norðurlondum.»

ligt altjóða spenningsøki.

Tað er úr hesari stóðu, hesum sannroyndum, at ætlanin um Norðurlond sum kjarnorkuvápnafritt umveldi er vorðin aktuel av nýggjum. Hugskotið um av álvara at fáa lýst Norðurlond sum kjarnorkuvápnafritt øki — traktatfest og viðurkent av heimsins stórveldum skal siggjast sum eitt svar frá Norðurlondum til vápnakappingina millum stórveldini — ein kapping, sum jú ávirkar stóðuna á norðurlenskum landa- og sjóøki, antin vit vilja tað ella ikki.

Álitisskapandi tiltak

Ætlanin um eitt kjarn-

orkuvápnafritt umveldi í Norðurlondum skal metast sum eitt stórt álitisskapandi tiltak. Hetta tiltak er ikki vorðið óneyðugt ella minni tyðandi eftir avtaluna millum USA og Sovjet um miðra-kettirnar — INF-avtaluna. Heldur er tað beint tvørturímóti. Hetta ljóðar kanska løgið, men sum áður ávist frá eitt nú feroyskari síðu, er ein ávisur vandi fyri, at stórveldini so at siga flyta spenningin úr Miðeuropa til Norðururopa. At tann styrki, sum kjarnorkuveldini missa í Europa, hana vilja tey royna at vinna aftur á øðrum øki eitt nú í Norðuratlantshavi. Øll, sum hava havt eyguni við

